

Nyitra-völgyi Lap

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona. — Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Néptanítóknak feléáron.

Szerkesztő: SZALAY PÁL.

Felelős szerkesztő:

POLLÁK-LENGYEL BÉLA.

Főmunkatárs: KUN MIHÁLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGY-TAPOLCSÁNY Főtér (Platzko-féle ház)

hova a lap részét illető közlemények küldendők.

Előfizetési és hirdetési díjakat a kiadóhivatal veszi fel.

— Egyes szám ára 20 fillér. —

A fejlődés útján.

Nagy-Tapolcsány városa az utóbbi néhány év alatt rohamléptekkel haladt előre a fejlődés útján. Mint az ifjú, ki kamaszéveiből lép át a férfi korba, s a kinek testi ereje és szellemi fejlődése életének ez időszakában nagy arányokban növekszik, de a megállapodás, a tökéletes fejlődés képét még nem mutatja: úgy fejlődik városunk is közgazdasági és kulturális téren.

Városunk a szűkebb felső nyitra-völgyének mintegy bejáratát képezvén, szerencsés geográfiai fekvése nagy mértékben hozzájárult fellendüléséhez. Ha összehasonlítjuk öt év előtti képét a mostanival, lehetetlen, hogy fel ne tűnjék a nagy különbség.

Az ilyen kis provinciális hely gazdasági és kulturális életében nagy eseményszámra mennek azok az előnyös változások, építkezési törekvések, melyek az utóbbi években itt előadták magukat.

A város belterületén hering módjára vannak összezsúfolva a házak, a közegészségügyi követelményeknek meg nem felelő szűk udvarokkal.

Ez az állapot eleinte azt a gondolatot kelthette bennünk, hogy a város kifelé

aligha fog valamikor terjeszkedhetni, minek folytán a mindinkább szaporodó népesség csak arra a változatlanul szűk kis területre lesz mindig összezúfolva. Ez a kényszerhelyzet pedig vasabroncsként látszott körülfogni bennünket, s közegészségügyünket és gazdasági életünket az összeroppantással fenyegette.

A vasabroncs azonban szétpattant. Szétpattantotta Stummer báró vaskeze és bölcs belátása, midőn kaput nyitott a terjeszkedésnek az által, hogy a város északnyugati részét környező birtokát áruba bocsátotta.

A gavalléros főúr pedig ezt a vásárt ajándékozással kezdte meg, midőn az állami iskola céljaira egy jókora darab földet adományozott, melyen a modern pedagogia és higiéniai követelményeknek teljesen megfelelő épületet emelt az állam, s mely hivatva lesz a város kulturális érdekeit ezentúl még hatásosabban szolgálni. Már magának ezen monumentális épületnek a létesítése is egy hatalmas tényezőt adott a haladás és fejlődés előmozdítására. Mert egy iskola bármily egyszerű és hivatalos tanerőkkel rendelkezék is, csak akkor töltheti be egészen és a célnak megfelelően rendeltetését, ha nem kell neki folytonosan áldatlan viszonyokkal és körülményekkel

harcolni, melyek az iskola és tanítók munkásságát nagyon megbéníthatják.

Ezzel azonban a kulturális haladás terén nem állott meg Nagy-Tapolcsány városa, hanem szükségét érezte annak, hogy a kultúra lépcsőjén még egy fokkal följebb menjen, hogy a közművelődés nemes eszméinek — mint a görögök tizenkét istenüknek — még egy templomot, pantheont emeljen: a polgári iskolát.

Ennek az intézménynek a célját és fontosságát e lap mult heti számában kifejtettem, most csupán mint egy fontos tényezőre akarok rámutatni, mely városunk fejlődésének aránylag nagy lökést fog adni. Gyarapodni fog általa népességben, intelligenciában és értelemben, s gazdasági életére nem kevésbé nagy befolyással lesz.

A fentebb megjelölt két kulturális intézet fogja a szellemi gyarapodást és megerősödést létrehozni. Psychológiai igazság azonban, hogy a szellem és a fizikai erőnek arányosan kell fejlődni. Városunk fizikai erejét közgazdasági életében kell keresnünk.

Az orvosok azt mondják, hogy a testi szervezet erejét, az egészséges, életképes vért: a vas adja meg.

A vas fogja megadni Nagy-Tapolcsány városának is a fizikai életét. A Nagyta-

A „Nyitra-völgyi Lap” tárczája.

Demény őrnagy.

— Csatakép az 1848-49-iki szabadságharzból, —

— Irta: Földes Imre. —

Már teljes három óra óta folyt a csata. Elkeseredett bátorsággal küzdöttek mind a két oldalon.

Nagyobb számban voltak az osztrákok, de ott állott velük szemben a magyar had élén Damjanics, ki egymaga többet ért egy jól felszerelt seregnél. Pedig már csak szóval biztathatta katonáit, nem vehetett részt a harcban, lábsebe, melyet a csata hevében kapott, megakadályozta abban, hogy személyesen vezethesse „fiatit.”

Fehér lovára költette magát a csata megkezdése előtt. De azért mindenütt megjelent, a hol szükség volt biztató szavára.

Harcoltak is a „fiúk” úgy, a hogy soha.

De mindhiába. Az osztrákok előnyösebb helyzetet foglaltak el. Ágyu-ütegeik csak úgy ontották a vészhozó golyókat.

Damjanics egy utolsó kísérletet határozott el. Általános rohammal kiverni a nagyobb számú

császáriakat állásukból. De előbb el kellett távolítani az egyik dombról az ellenséges ágyu-üteget, mely iszonyu kartácsaival elsöpörhette volna az egész hadsereget.

A 3-ik zászlóalj szemetelte ki Damjanics erre a veszélyes kiküldetésre. Nemrég toborzották össze annak a zászlóaljnak a legénységét. Csupa tejfölös száju gyerek. Még alig szagoltak lőporfüstöt. Tűzben sohasem voltak. De a vezérük, Demény őrnagy, egyike volt Damjanics legvitézebb tisztjeinek.

Mikor Demény meghallotta a parancsot, zászlóaljának élére ugrott.

— Utánam, gyerekek! Meghalunk a házáért! Előre! — Aztán megindult fekete lován. A 3-ik zászlóalj utána. — Hajrá! — Főlséges roham volt az! Szuronyszegezve rontottak fel a dombra, szó nélkül, piros orcával. Nem volt azok között egy sem halavány. Az őrnagy ott vágatott előttük, lovon fel a meredekre. Azt se tudta volna utána csinálni senki.

Az ágyuüteg tűzérei kaczagva nézték a vakmerően ellentük futó csapatot.

— Földre gyerekek! — kiáltotta az őrnagy. A 3-ik zászlóalj villámgyorsan levetette magát a fűbe. Csak az őrnagy ült tovább a lován.

Fejük fölött bugtak a gránátok, süvöltött a kartács. Deményt egy sem találta.

— Előre gyerekek! — A zászlóalj újra megindult. Fel a dombra! Az ágyu-üteg újabb lövései elől már nem volt idő a földre vetni magukat. A zászlóalj fele bizony elmaradt az utban véresen.

De a másik fele rohant tovább.

Nemsokára dübörögve tért vissza a 3-ik zászlóalj a magyar táborba. Hozták az ágyukat. Demény Damjanics elé lovagolt.

— Tábornok ur, a 3-ik zászlóalj tele meghalt, de az ágyukat megszerezte!

És már hallani lehetett, amint az elfoglalt üteg a császáriak ellen ontotta golyózáporát.

— Jól van, őrnagy ur! De nincs időnk gondolkozni. Rohamra!

Az őrnagy visszanyargalt csapatához.

— Gyerekek, csak nem türjük, hogy élve maradjunk, míg a többiek odavesztek? Utánam! A gyerekek pedig megindultak.

— Hajrá! Előre!

Peregtek a dobok. Riadtak a kürtök. Damjanics megadta a jelet az általános rohamra. Rengett a föld, zúgtak a golyók.

polcsány-Trencsényi vasut fogja gazdasági életébe hatványozott módon az egészséges vért ömleszteti.

Három irányban elágazó vasut már vasuti csomópontot jelent, mely mellett a kereskedelem és közlekedés nagymérvű kifejlődése várható. A megye északnyugati részében levő helységek kereskedelme is ide terelődik, összeköttetésünk kedvezőbb lesz az ország legészakibb részével, s így meglesznek a kedvező feltételek arra nézve, hogy Nagy-Tapolcsány nyitrai vasútvonalának emporiumává fejlődhessenek úgy gazdasági, mint kulturális tekintetéből.

Minden haladást és fejlődést előmozdító mozgalmaknál és törekvéseknél a társadalom, az összeség akarata nyilatkozik ugyan meg, de mint mindenben, úgy a közérdekek előmozdításában, a haladást jelentő eszmék megtestesítésében, anyagi és szellemi előnyök kivívásában is vannak zászlóvivők, kik a közérdekeket istápoló eszméket diadalra juttatják.

Városunknak fentebb elősorolt kulturái és közgazdasági vívmányai szintén kiskörü társadalmunk törekvései valának, de meg volt ezen nemes eszméihez és törekvéseihez a zászlóvivője is, Dr. Szulyovszky Dezső, ki nem fellengző frázisokból összerótt szónoklatokban ígért fűt-fát, hanem csendben, minden feltűnés nélkül dolgozott, fáradott városunk közjvai érdekében. Maga az intézmény a legszebb emlékkő annak, ki létrehozásán közreműködött.

Nem tagadható el azonban, hogy éppen a haladás- és fejlődésnek minden téren való érvényesítése szempontjából Nagy-Tapolcsányt még sok teendője van. A köztisztaság tekintetében sem zárkozhatik el az elől, hogy azoknak érdekében mihamar fontos újításokat léptessen életbe.

A legégetőbb szükség kérdése egy

A 3-ik zászlóalj mindig elől. Élén ott lovagol az őrnagy. Azt nem fogja a golyó. Mosolygó arccal harcol. A gyerekek az ő nevét kiáltják, a mint az ellenség soraihoz érnek.

A császáriak érzik a veszélyt és azért megfeszített erővel küzdenek. Egy óriási hangyabolylyá lesz a két tábor. Csak a 3-ik zászlóalj küzd zárt sorokban. Oh, nem új legények már, kiállták a tűzpróbát veszettül!

— Előre gyerekek! Tovább! Tovább!...

Puskatussal küzdenek már, minden talp-alatnyi helyért vér folyik.

Nemsokára felharsan a takaródó: a császáriak visszavonulnak.

A 3-ik zászlóalj utánuk!

Késő éjjel térnek vissza a táborba. Nem jöttek azok vissza sohasem üres kézzel. Foglyokat hoztak. Még egy tábornokot is.

Damjanics eléjük lovagolt és megdicsérte a csapatot. A gyerekek „éljen“-t kiáltottak a beszéde után, hogy a már alvó tábor is fölébredt és versenyezve éljenezte velük Demény őrnagyot.

— Mondja csak őrnagy ur, — fordult Damjanics Deményhez — micsoda amulettje van magának?

— Nekem, tábornok ur? Semmi.

— No-no! Bizonyára imádkozik magáért valaki, szép őrnagy uram. Ne tagadja.

— Csak imádkozott, most már nem... — felelte búsan Demény.

csatornahálózat építése, mely nélkül mindig hasonlítani fogunk a Kelet városaihoz.

Szalay Pál.

A divat.

Mindennek hatalmas ura, parancsolója, forgatója, királya — a divat. A mai társadalom ledönthetetlen bálványa, melyet mindenki imád, mely áldozatokat és tömjénfüstöt követel: a divat. A mai társadalom hite, kérlelhetetlen zsarnoka és istene: a divat.

Minden téren találkozunk vele.

Zsarnok, mert lenyűgözi az emberi szabadságot. Ő parancsolja meg, hogy minő ruhát öltözzön a szegény szürke filiszter.

Fegyvere, a melylyel reá kényszeríti akaratát: a mások kaczagása. Ő szabja meg, hogy milyen műveket alkosson a nagy művész, hogy muzsáját megtagadva, csak az ő szavára hallgasson. Fegyvere: a divatot hajhászók kicsinyítő mosolya.

Ő kényszeríti az írókat, hogy milyen munkákat teremtsen, még akkor is, ha szíve hangját kell elnyomni vele. Fegyvere: az ő rabságában görnyedő közönség ítélete, mely vetet mond még akkor is, ha félistent találhatna az íróban, de hiába keresi munkájában: a divatot.

Ő parancsolja meg, hogy milyen elveket kövessen a politikus, még akkor is, ha ellenkezésbe jut önmagával! Fő a divat! — A mi nem divatos, az lehetetlen, hogy más legyen, mint idéttlen, silány, sőt szentségtörő!

E néhány sorban benne van a mi társadalmunk hí rajza.

És vajjon életrevaló-e az a társadalom, mely így elnyomja tagjainak egyéni szabadságát? életképes-e az a társadalom, mely a divat szolgai követésében még saját vezetőit is arra kényszeríti, hogy a mindenható divatnak hódolva — még ha nevetséges is — bohócsapkákat öltözzön magukra és csörgessék azt mindennek bámulatára és divat ő felsége legkegyesebb meglegedésére?

— Hát akkor mi az ördög óvja meg a golyóktól? Láttam, hogy harezolt. A gránátok ott pattogtak a feje fölött, de magának semmi baja nincs.

— Ez a baj, tábornok ur. Nem vette észre? Keresem a halált!... De nem találok.

Mikor azt, mondta, hogy „keresem a halált“, úgy villogott a szeme, mintha azt értené alatta, hogy keresek valakit, akit csak a halál után találhatok fel.

— Keresem a halált, tábornok ur, de hiába!

Még nem is egészen ejté ki e szót, midőn szó nélkül lefordult a lováról, lövés taláta. A golyó az osztrák foglyok közül jöhetett.

A 3-ik zászlóalj megdühödve rohant rájuk, hogy megbüntesse az orozva gyilkolót.

Az őrnagy ott feküdt a földön. Beszélt még.

— Itt a halál, tábornok ur!... Látja... látja... A mikor kerestem, nem találtam... De a mikor ő keres engem, akkor meg is talál!...

Boldogan kaczagott. A 3-ik zászlóalj visszatért, magával hozta a gyilkost. Egy buta arcu osztrák volt. Damjanicsot akarta lelőni, Deményt találta. Nemsokára ott függött az egyik fán. Nem érdemel az ilyen ember golyót!

Demény utolsó szavait a gyerekekhez intézte:

— Elvárom fiuk, hogy nemsokára utánam jöttek!

Művészetünk, irodalmunk, de még politikai életünk is a divat rabja. És ezért nem fejlődhet egyik sem annyira, a mennyire kellene. A művész közönséges iparossá lesz, a midőn nem ihlete sugallatát követi, nem lelke tanácsát, hanem a divatot, mely egyértelmű a népszerűséggel.

Az író formák után, gyárilag dolgozik, a midőn muzsájáról leszedi az eredetiség mezeit, melyet szíve sugaraiból szótt és arra kényszeríti, hogy divatos ruhába öltözzék. A nép tapsol, ujjong. A hatás óriási. De az irodalom geniusza könnyezve nézi, hogy mint üznek belőle gunyt.

A politikus számítógép lesz, a mikor feláldozza eszméit a népszerűséget hozó divatért.

És az erkölcs? — Erről még nem beszélünk. Erkölcsünket is a divat igazgatja. E pillanatban a párisi divat a kedvencz, az erkölcs terén a léhaság, az — erkölcstelenség!

Ha már legalább magyaros divatot találunk akármelyik téren. De nem így áll a dolog. Hiába keresünk a művészetben, irodalomban, politikában, erkölcsben magyar divatot. Mind, mind idegen befolyásnak hódolnak, mind idegen eszméknek, idegen jelszavaknak büszke zászlóhordozói.

És a magyar társadalom mindezt szó nélkül beveszi. Nem elég, hogy beveszi, hanem ujjong, tapsol, éljenez. Elfelejt, hogy magyar.

Mert hát ez is divat, ép úgy, mint a többi. Ha így megyünk tovább, úgy még azt is megérjük, hogy divat lesz a bűn és megvetett a tisztaság, divat lesz a becstelenség és arczpíró az erkölcs. Pedig sajnos, ezen az uton haladunk.

Mikor lesz már az a divat, hogy megvetjük a divatot?!

HIREK.

Tragikomikus eset sötét prologussal és világos finaléval. A fenti hatásos címmel rendes riporterünk a következőket jelenti:

Városunk a szerelmesek eldorádója. A szerelmesek ugyanis elvből nem hódolnak Goethe ama resignált sóhajának, hogy »Mehr Licht!« Sőt keresve keresik fel az oly helyeket, hol kevesebb a viláosság, vagyis jobban mondva, hol több a sötétség. És ha egyebet nem is, de sötétséget városunkban bőven találhatni. Mert városunk magisztrátusa szörnyen vallásos, s ennek tudatában atyáink erősen biznak abban, hogy városunk mielőbb az »örök fényesség« olcsó világításához fog jutni. Addig is azonban megelégszünk az olykor-olykor hozzánk is ellátogató hold gratis világításával.

Denique e nagyon is kezes értékű sötétségünk előnyét a napokban ki akarta használni egy szerelmes pár. A szerelmes pár két beltárgya: G. úr Nyitráról és K. kisasszony Privigyéről. Hamarosan nem tudnám megmondani azt, hogy G. úr proponálta-e városunkat találka helyül, vagy pedig K. kisasszony. Ez különben is mellékes. Tény az, hogy d. u. öt óra tájt, (ekkorára volt a boldog rendezvous bemondva) egy idegen uri ember sétált a templomunk bejárata előtti téren és minduntalan tornyunk órájára nézett. Hogy G. úr mily érzelmekkel volt eltelve, azt csak sejteni, de leírni nem tudom. Elegendő lesz talán, ha megjegyzem azt, hogy G. úr szívének dobbanása gyorsan és nagyhangú dimenziókban működött úgy, hogy jó magam is szívdobogva hallgattam azt. Mignem vadregényes flaszerunkon egy társzeker oly pokoli »robogást« eszközölt, hogy azontul csak kísérteties dübörgést hallottam.

G. ur még mindig sétál. Megint és megint felnéz a torony órájára és kétségbeesetten látja, hogy az óramutatók már az öt óra utáni 10 percet mutatják. Tehát nem jött. Még öt percet vár és azután szörnyű elkécskedéssel ökölbe szorítja a kezét és neki feszült lépésekkel indul ki az állomásra. És ekkor — mintha mi sem történt volna — toronyóránk az ő szokott flegmájával lustán elüti az — ötöt. Ezt azonban G. ur nem hallhatta, mert szegény ember a szerelmén kívül még egy nagy bajban leledzett: *nagyot hallott*. Hanem igen is hallotta a kongatást egy dus szókehadu és ábrándos tekintetű kis leány: K. kisasszony, ki meg rövidlátó, tehát nem igazodhatott az óramutató után, hanem bevárta az óra ütését.

Főlöszlegesen talán megjegyezmem azt, hogy K. kisasszony is hiába várt. — Nem is várt sokáig, hanem megvetést kifejező tekintettel visszament a vendéglőbe, honnan kocsiján hamarosan el is utazott. E sajnálatos eltávozás után néhány percczel a főtéren óriási csődület támadt. Városunk összes lovas- és egy század gyalogos rendőrsége a rendőr parancsnok vezetésével harcziás csatakiáltás: „Röndnek muszáj lönni!” hangoztatásával neki rohant G. urnak, ki kezeivel szörnyű hadonázást vitt véghez. A szerencsétlen ember neki akart menni a toronyra és erősen hangoztatta, hogy azt kiméltlenül lerombolja. Természetesen derék rendőreink haláltmegetően védtek — a tornyot. Mignem az egyik ott levő orvos azt a kijelentést tette, hogy nem is kell annyira a tornyot védeni, mint inkább G. urra kényszer-zubbonyt rakni. Szóval szegény G. jelenleg a helyi tébolydában tájékozódó dühvel szidja a toronyóránkat, melyről csak az állomáson tudta meg azt, hogy az óra mutatóinak sietősebb a dolga, mint a kongatásnak. Ennyit a tragikus esetről. És ha előző utófizetőink még azt a kérdést vetik fel, hogy tulajdonképpen hol itt a „világos finálé, egyszerűen csak rámutatok a megőrült G.-re. Mert világos az, hogy G. urnak előbb-utóbb meg kellett bolondulnia, hiszen a toronyóránk szerint igazodott és az mindig — a *bolondját járja*. Béla urfi.

Közre adjuk a fentiekkel azzal, hogy Béla urfi kollégánkon néhány nap óta oly tüneteket észlelünk, mely azon szomorú gondolatunkat érlelte meg, hogy ő is a *torony óránk szerint igazodik*.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Risztics János szentgothárdi adóhivatali ellenőrt a *privigyei* adóhivatalhoz pénztárnokká nevezte ki.

Meghívó. A F. M. K. E. nyitvavármegyei választmánya a következő meghívót küldte szét: A „F. M. K. E.” nyitvavármegyei választmánya f. évi május hó 18-án d. u. 3 órakor Nyitrán, a vármegyei székház nagytermében tartandó évi rendes közgyűlésére van szerencsém a t. tagtárs Urat ezennel tisztelettel meghívni. Tárgysorozat: 1. Jelentés a választmány múlt évi működéséről. 2. Az 1900. évi számadás tárgyalása. 3. Az 1901. évi költségvetés tárgyalása. 4. Szecsányi Vilmos igazgató választmányi tag javaslata a nagytapolcsányi ovoda segélyezése tárgyában. 5. Egyéb folyó ügyek tárgyalása. — Nyitra, 1901. évi május hó 6-án. Hazafüti üdvözléssel: Dr. Gyürky Geyza, választmányi elnök.

Tűz. F. hó 9-én Nagy-Emőke községben eddig ismeretlen okból nagy tűz támadt. Kilenz ház teljesen porrá égett. A kár jelentékeny.

Hamis játékosok. Lapunk egyik barátja a következő, mélyen megbotránkoztató sorok közlését kéri: Minden józan- és elfogulatlanul gondolkozó ember kötelessége az, hogy a közérdeket sértő dolgokat kiméltlenül a nyilvánosságra hozza, s így az illető hatóságnak módot nyújtson arra, hogy az ehhez hasonló káros eseteket méltó megrovásban részesítse. Ezuttal

jó magam a *hamis játékosokra hívom fel a rendőrhatalom figyelmét*. A hamis játék rákfenéje ugyanis vidékünkön annyira elharapódzott, hogy vannak olyanok, akik nemcsak odahaza, hanem nyilvános helyeken is, száz meg száz ember jelenlétében üzik a hamis játék galád mesterségét és ez üzerek között vannak még oly szemtelen alakok, kik e »kézi ügyességükért« még jóformán elismerést is kívánnak. Nem nevezek meg személyeket, hanem csak megjegyzem, hogy a fent leírt jelenséget legutóbb városunk egyik utszéli csárdájában észleltem. Holmi »Sári bál« volt ott és véletlenül (?) szerk.) én is ott voltam. Alig hogy beléptem, azonnal észrevettem, hogy itt ismét hamis játékosokkal van dolgom. És tényleg nem csalódtam. Ugyanis éppen a csárdás járta, s az ott kuksuló négy cigány a különben tüzes talp alá való oly hamisan játszott, hogy szegény dobhártyám a megrepedés nem éppen kellemes veszélyének volt kitéve. Kérjük az illető hatóság sürgős intézkedését, mert — mint értesülünk — a hamisan játszó banda leginkább az Isten adta tudatlan népünk birka toleranciáját használja czéltáblájául. Lapunk barátja és sok fültanu nevében e soroknak helyt adunk. #

Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület által a f. évi május hó 5-én és 6-án rendezett XIX. nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott, a kereskedők és tenyésztők nagy érdeklődése mellett tartott meg. A vevők részéről oly nagy volt az érdeklődés, hogy a jobb lovakat már akkor megvették, midőn azok Érsekújvárra hozattak s nem is kellett azokat a vásáron kiállítani. A vásár ilyenformán már tulajdonképpen 3-án megkezdődött. A felhajtott jobb lovak mind eladtak. A hazai kereskedőkön kívül leginkább Berlinből, Bécsből, Boroszlórból, Brünnből, Prágából, Frankfurtból és Brüsszélből voltak vevők. Eladott mintegy 450 darab ló, 620 korona átlagos áron. A jövő évi XX-ik nemzetközi érsekújvári nagy lóvásár újra május hó első hétfőjén s a megelőző vasárnap délután fog megtartatni. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelhetők.

Agyonszurta az anyósát. Krejsik István sehogysem tudott megférti anyósával, Kuzi Simonnéval. Növelte pedig e visszás helyzet kellemetlenségeit azon körülmény, hogy Krejsik (minden szenvedő vő dicsérje az Urat!) éppen az anyósa házában lakott Bajmocsán. Perpatvar, veszekedés természetesen napirenden voltak és csak a higgadt természetű após uramnak köszönhető az, hogy a nyelveskedésnél nyomósabb replikákra nem került a sor. E hét vasárnapján azonban a házigazda valami ügyesbajos dolga elintézése céljából eltávozott hazulról és alig hogy kitétte házából a lábát, megkezdődött az anyós és vő közötti nem épen discret természetű eszmecsere, mely hovatovább mindinkább emelkedő hangulatban nyert zajos kifejezést. Az élénk hangulat tetőpontjára akkor ért, midőn a vő kereken kijelentette, hogy ő ezt a házat véglegesen elhagyja, de nem minden czinizmus nélkül megjegyezte azt is, hogy a feleségét is magával viszi. Az anyósban erre az anya is megszólalt és erősen tiltakozott az elmenetel ellen. Szó a szót követte, majd tettelegességre került a dolog, mig nem Krejsik annyira dühbe jött, hogy a keze ügyébe akadt konyhakést anyósa mellébe döfte. A szerencsétlen áldozat nyomban szörnyet halt. Krejsik csakhamar észre vette, hogy féktelen dühé mily bünbe sodorta és másnap jelentkezett a galgóczi csendőrségnél, hol töredelmesen bevallotta szörnyű tettét.

Lopás. Valachovics Anna rajcsáni lakos a távol levő Ribánszky Márton ottani gazda ladjából pénzt lopott. Mikor a tolvaj a csendőrség kezébe került, a lopott pénz nagy részét már elköltötte.

Egy kis tévedés. Nyitráról kapjuk az alant közölt hírt, mely a *privigyei* rendőröket furcsa színben tünteti fel. Közöljük a hírt szórul-szóra és nem tagadjuk azt, hogy mi is azon nézetben vagyunk, hogy a riport megírásánál a különben teljesen megbízható tudósítónk fantáziája erősen működött. — De hadd szóljon tudósítónk: Az elmúlt hét egyik napján két privigyei tolonczot hoztak Nyitra városához. A tolonczokat annak rendje és módja szerint már-már átadták, de midőn azokat az illető rendőrök az írásban foglalt nevük szerint maga elé szolgáltatta, mindkét toloncz egymásra nézett. Sehogy sem tudták megérteni azt, hogy hogyan jutottak ők az imént elhangzott nevekhez. Végre is kiszűrt, hogy a két jámbor atyafi tulajdonképpen nem is érdemelte ki a toloncz diszes prédikátumát, s hogy csak egyik privigyei ügybuzgó közeg tévedése folytán bitorolják a tolonczok kényelmét. Privigyén ugyanis, az ottani község háza udvarán, — hol a két igazi toloncz is tartózkodott — gyülekeztek össze az ujonnan szervezett utcaseprő állások reflektánsai. Mikor a vonat indulásának ideje elérkezett, a tolonczolásra kirendelt rendőr se látva, se hallva, maga elé tuskol két keze ügyébe akadt alakot és hamarosan velük együtt bevaggoniroztatta magát. És hogy a komikum teljes legyen, állítólag a két érdemes toloncz kapta meg az utcaseprői állást. Mignem Nyitrán a tévedés kiszűrt és a szereplőket hamarosan kicseréltették.

Nagy tüzeset. Molnos községben f. hó 7-én délután öt órakor gyermekek gondatlansága folytán tűz támadt, mely daczára a szélescsendnek és a községbeliek oltási kísérleteinek, oly gyorsan terjedt, hogy két óra leforgása alatt tízenyolc ház és sok melléképület lett a lángok martaléka. A nyitri tüzoltóság szintén megjelent, de az már csak a leégett házfalakat locsolgathatta. Hét órakor elnyomták a tüzet, de még késő éjjel is a leégett javveszékeltése volt hallható. A leégették többnyire szegény emberek lévén, a tűz okozta kár lesújtólag hatott rájuk. A mentési kísérletek alkalmával egy nyitri diák kitűnt bátorságával. Egy égő házba bámulatos bátorsággal bement s két gyermeket, melyek bizton ott égtek volna, saját élete veszélyeztetésével kimentett az égő szobából. A derék fiú neve Goldner Dávid és állítólag a nyitri polgári iskola növendéke.

Gyógyszertár vétel. Ziska Ferenc okl. gyógyszerész örökáron megvette és július hó 1-én átveszi Kohut Györgynek a „Meváltóhoz“ czimzett privigyei realjogu gyógyszertárát.

Csak kedélyesen. Hárman valának együtt egy N-Tapolcsányból Nyitra felé robogó délutáni vonaton. Egy vigécz, egy szobafestő és egy kárpitos legény. Puskaporos volt a levegő, már politizáltak is, végre a vigécz oly vaskos dolgot talált mondani, hogy a kárpitos legény, aki a jó (?) tavarnoki borból a kelleténél többet talált bevenni, meggyőződésében olyannyira sértve érezte magát, hogy szükségesnek látta, miszerint az urakat kissé megfélemlítse. Elővette zsebéből hatlövetű revolverét s azzal a fenyegetéssel, hogy vagy visszavonod, vagy lelőlek, visszavonatta a vigéczzel a sértő szavakat. Közben a nehéz fejű legény elsundikált, mialatt az utazó collegák a revolvert elragadták tőle és mint corpus delictit a conductornak akarták átadni; ez azonban nem fogadta el Nyitrán megállt a vonat, ahol a becsületükben mélyen sértett urak panaszra mentek a perronon álló rendőrhoz, aki az ügyet nem tartotta hatáskörébe és illetékességébe vágónak s ezért ítéletet mondani nem érzé magát hivottattnak, hanem igenis határozottan kijelentette, hogy ő neki az urak bajához semmi köze, adják vissza a revolvert annak, akitől elvették. Mit volt mit tenni, vissza kellett adniok a rabbiatus legénynek a revolvert, aki tudja Isten, merre utazott tovább, a veszedelmes játékszer-

rel veszélyeztetvén az utazó publikumot. De hát fő dolog — a kedélyesség.

A régi jó időkből. Hát bizony mikor az alanti rendelet kiadódott, nem volt jó idő. De ej, ne is gondoljunk most arral Hanem úgy látszik, már akkor is kiváló gondot fordítottak a közegészségügyre. Lapunk egyik olvasójának köszönhetjük azt, hogy ez érdekes rendeletet itt közölhetjük. A rendelet küzete a következő lakonikus rövidséggel szól:

10941. Méltóságos, Fő-Tisztelendő, Tekintetes, Nagyságos, Nemzetes és Vitézlő Urak, Vármegyei Fő- és Al-Ispányai, Szolga-Birái, Esküttjei, és Egyházi Fő-Méltóságai, Ország-Zászlósai, Fő-Rendei, és Nemesei Közönségének, különös tekintetre méltó Uraknak.

Hivatalosan.

Maga az átirat pedig így szól:

Méltóságos, Fő-Tisztelendő, Tekintetes, Nagyságos, Nemzetes, és Vitézlő, különös tekintetre méltó Urak!

10941. A' kénégeny (aether sulphuricus) belehelési használatával sebészek, sőt egészen avatatlan egyének által elkövetni szokott, és már napi renden lévő visszaélések ezen királyi Helytartó Tanácsnak tudomására esvén, — a' mennyire a' köz egészségi jólét 's bátorság igénybevétele mellett illyes és hasonló hős szerék csak jártas orvos tudorok javallatára lennének használhatók, — további multhatatlan intézkedések megtétele végett Czimzett Uraságtoknak ezennel szigoruan meghagyatik: miszerint

1-ször Csak okleveles orvos Doctor vényére engedessék meg a' gyógyszerészeknek kénégenyt kiadni, — a' vény pedig az általok vezetendő naplóban szorgalmasan feljegyezve.

2-szor A' túszerárusoknak tiltassék meg kénégenyt másnak adni, mint gyógyszerészeknek. —

3-szor A' sebészek, szülészek, szemészek, fog és barom orvosok által teendő sebészi vagy más műtételeknél kénégeny belehelését használni csak akkor szabadjon, ha az cleve az illető tisztí orvosnak bejelentett, vagy ha legalább a' műtét okleveles orvosnak közben-

jöttével történnék. Kelt Budán, a' Magyar Királyi Helytartó Tanács ezer nyolczszáz negyvenhetedik esztendő Bőjumas hava kilenczedik napján tartott üléséből.

Czimzett uraságtoknak

Jóakarója

hivatalos készségűi.

Nagyvárosi kép. Dél van. Az utcák igen élénkek és a takarosan öltözött kis leányka alik képes magának utat törni a hullámzó emberáradatban. A fiatal teremtes halovány, hosszukás arca elárulja a nélkülözést, de egyttal szíve nagy bánatát is. Valjon érzi-e, hogy az, akit egykor szeretett és akit szíve teljes melegével szeret még most is, nyomon követi? Lehangolva mérsékli lépteit a követő férfi. Az utóbbi hónapok eseményei jelennek meg a férfi lelki világában és hideg borzongás futja át egész valóját. De mindhiába, hisz nem szabad imádját feleségül vennie. Két koldus, hogy kerülje ki a biztos nyomort! Most az Erzsébetkörutra Jordult a leányka. Az 54. számú ház előtt Török A. és Tsa. bankháza kirakatában levő sorsolási jegyzéket nézi a leány. De ah mi történik? Szívéhez kap, ingadozik, egy hangos sikolyt hallat és majdnem hanyatt esik, ha hí kísérője fel nem fogja. Az ájuldozó nőt beviszi a Török üzletbe. Itt nemsokára magához tér a leányka, megpillantja imádját és örömkialtással a férfi nyakába borul és csak annyit tudott mondani: „Oh Károly, most már házassághoz járhatunk, mert megnyertem a lőnyereményt!” És így is történt. A pézt Török A. és Tsa. bankháza. mely előzékenységről ismeretes, azonnal kifizette és hálátelt szívevel köszöntve a bankházat, boldogan hagyta el a fiatal pár a szerencse tanyáját.

Különlék.

Narkotizált elefánt. A hannoveri állatkertben műtétnek kelle't alávetni egy nagy elefántot. Három év előtt az elefánt patáján kinövések támadtak és akkor megkötözték s úgy vágták ki azokat a részeket, melyek a husba bele nőttek.

Az elefánt ezt megjegyezte magának és többé nem ment bele a készülékbe, melynek segítségével megkötözheték volna és most, hogy a patája megint belenőtt a husba és veszedelmes gennyedések támadtak, elhatározták, hogy az elefántot a műtét ezéjából elaltatják.

Az elefánt 40 gramm morfiumot és 6 üveg sacharinnal édesített rumot kapott és a mikor

ezt megitta, fölbukott. Erre egy esiga segélyével fölemelték azt a hátulsó lábat, melyen a vadhus volt s a sebet kivágták és kiegészítették.

A mikor a műtét megtörtént, fölébresztették az elefántot a narkózisból és talpraállították, a mi három teljes napot vett igénybe.

A japáni sajtó. A *Revue des Revues* érdekes tanulmányt közöl a japáni sajtóról és az ottani újságírókról. A tanulmány szerint 1878-ban már 260 hírlapja és folyóirata volt Japánnak, a melyek összesen több mint 28 millió példányban jelentek meg. Az utóbbi évek statisztikusai kimutatták, hogy a napi és időszerű lapok száma az utóbbi évtizedek alatt csaknem megdöbbenő módon megnövekedett, úgy hogy most valóban van majdnem 2000 mindenféle lapja Japánnak s e lapok összesen 91,519.151 példányban jelennek meg. E számok ötödrésze a napilapokra esik. Tokióban több mint husz napilap van. A hírlapok és folyóiratok száma e mellett egyre szaporodik s már több van, mint a mennyi a népek kell. Különösen sok folyóirat jelenik meg, bár ezek közül egynemelyik igen rövid életű. A japáni újságírókat nem a legjobban fizetik: a legkiválóbbaknak van 200—250 frank fizetésük, a közepes újságíró átlag 150 frankot kap havonként. Tokióban párisi mintára újságíróiskolát akarnak berendezni. Érdekes annak a megenlítése is, hogy a míg Japánban kétezer újságnak huszonnyolcz millió példánya jelenik meg évenként, addig az ezerkétszáz magyar lapnak a posta éppen száz millió példányát szállította az 1899-ik évben.

× **Az amerikai verseny.** Mint valami mellünkre nehezedeő éjféli liderez aggaszt benünket egyre jobban, az amerikai versenytől való rettegés.

Nincs a mezőgazdaságnak és iparnak olyan ága, melyben az amerikaiak túl ne tenének rajtunk. ha nem is minőség, de ár tekintetében.

A ritka lakosságú óriási termőföldök a mesés olcsó bérért dolgozó kulik, a közlekedés gyorsasága és olcsósága egyrészt, másrészt a játzó könnyűséggel kockáztatott, milliárdok és egy-egy nagyobb bukástól vissza nem riadt befektetések, vagyis a spekulatív szellem fölvirágzása: mindezek oly biztosítékai ez amerikai verseny eredményességének, hogy Közép-európa lakossága joggal néz csüggedve a jövő elé.

Eddig csak a mezőgazdasági termények devalválásával fenyegettek speczialiter minket magyarokat a jingótrustok, most azonban, midőn a magyar nagyipar is, hathatós támogatása folytán, szabadabb lendületet vesz, az ipari versenyt sem nézhetjük tétlenül.

A magyar gazdatársadalom vezéreinek kezdeményezésére az egész ország gazdasági közönsége által a kormány támogatásával létesített

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

a vármegyei gazdasági egyesület felügyelete mellett Nyitravármegyében is megkezdvén működését, **itteni vezérképviselével**

A Nyitramegyei Központi Hitelszövetkezetet

(Nyitra, Fürdő-utca 4.)

bizta meg, mely képviselőség ez uton kéri a **gazdaközönséget és a háztulajdonosokat, hogy jég, illetve tűz ellen való biztosításaikat a nyitrai képviselőség útján** (Fürdő-utca 4.), **ezen erős alapokon létesített** szövetkezetnél eszközöljék.

Ime a legújabb példa. A nagy amerikai cipőgyár indítványára elhatározta, hogy 13 nagyobb német és osztrák városban, piacra fogja vetni árúit. A mi Berlinben és Bécsben meg is történt.

Ha Magyarországot is elárasztják, mindenestre silány portékájukkal, akkor az állami segélylyel létesített honi cipőgyárak, melyek amúgy is, csak szubvenzióval képesek magukat fentartani, biztos bukásba sodortatnak.

És ez csak egy aktuális példája annak a rettenetes gazdasági veszélynek, melylyel minket a tengerentúli konkurencia fenyeget.

Társadalmi, avagy törvényhozási uton-módon, de mindenek előtt gyorsan, a leggyorsabban kell elejét venni a baj elmérgesedésnek. Akár a véglegig felemelt védvámokkal, akár a közép-európai államok vámuniójával kell segíteni e bajon. hiszen ez utóbbi ut, még az Oroszország felől is fenyegető verseny ellen is megvédené.

A kérdés bővebb részletezésére szük az itt rendelkezésre álló hely, a földolog azonban az, hogy biztos gazdasági bukás elé jutunk, ha sürgősen nem találunk remédiomot.

Reméljük azonban, hogy e nagy veszedelem testvériességgel értésbe és összhangba fogja hozni, még az ellentétes kedélyeket és haszontalan torzsalkodás nem fogja elősegíteni romlásunkat.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Kiadó és laptulajdonos:
a szerkesztőség.

N y i l t t é r.

Egy valódi

„**Kayser**“ kerékpár

azonnal eladó.

Bővebbet a „**Központi kávéházban**“
N..Tapolcsány.

Fontos sérvbajosoknak.

Szenzációs találmány!

Egy magyar találmány sem lett oly általánosan jónak elismerve, mint a Politzer által feltalált cs. és kir. szab. gummisérvkötő. Ezen sérvkötő előnyei a többi sérvkötők között a következők: 1. Nem gyakorol kellemetlen nyomást. 2. Ugy éjjel, mint nappal hordható. 3. A peloták oly módon idomulnak a sérvhez, hogy a sérvkaput teljesen elfödik és így a sérv kicsuszása lehetetlen. 4. A biztonsági öv feltalálásával pedig a sérvkötő lecsuszása meg van gátolva. Célzszerűségét nem egy bel- és külföldi orvosi tekintély ismerte el. Használhatóságát bizonyítja továbbá azon számos kórszönet és halányilatkozat, mely a világ minden tájékáról (Német-, Orosz-, Francia-, Olasz-, Törökország, Amerika, India stb.) hozzánk beérkezett, melyek a t. vevőinknek mindenkor rendelkezésükre állanak. Célzszerűsége mellett az árak mérsékelték. Egyoldalú ára 7 és 10 forint. Kétoldalúé 10 és 16 forint. Gyermekeknek a felével olcsóbb. Rendelésnél a test bősége kéretik centiméterekben, továbbá, hogy a sérv jobb, bal, vagy mindkétoldalú-e. Nagy raktár továbbá valódi angol és francia acélrugó sérvkötőkben, háskötők, köldökkötők, irrigateur, mindennemű méhfeeskendő, görcsérharisnya, hátegyenestartó, légpárna, ágybetét, havibajfelfogók és minden e szakmába vágó cikkekben. Egyedüli képviselőség valódi angol és francia

GUMMI-különlegességekben.

Postai megbízásokat, rendelvényeket pontosan és titoktartás mellett leggondosabban utánvétellel eszközöl

Politzer Mór és Fia

cs. és kir. szab. orthopediai kótszereszek Budapest, Deák-Ferencz-utca 10.m. — Alapítatott 1858. — Árjegyzék kívánatra zárt borítékban bérmentve küldetik.

A címre tessék ügyelni!

Az összes 50.000 nyeremény
JEGYZÉKE.
A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:
1.000,000 korona.
A nyeremények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 ..	200000
2 ..	100000
1 ..	90000
1 ..	80000
1 ..	70000
2 ..	60000
1 ..	40000
5 ..	30000
1 ..	25000
7 ..	20000
3 ..	15000
81 ..	10000
67 ..	5000
3 ..	3000
432 ..	2000
763 ..	1000
1238 ..	500
90 ..	300
81700 ..	200
3900 ..	170
4900 ..	130
50 ..	100
3900 ..	80
2900 ..	40
50,000 nyer. és jut. összegben	13.160,000

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest

Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel küldeni.

Az összeget..... korona összegben { utánvételezni kérem }
{ postautalvánnyal küldöm } A nemtetszőtörleendő
{ mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén) }

Pontos cím: .....

Kiváló szerencse
TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Öt millió koronánál többet nyertek nálunk nagy-rabesült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy **50,000**

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160,000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betéjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt —.75 vagyis 1.50 kor.
egy negyed (1/4) > 1.50 > 3.— >
egy fél (1/2) > 3.— > 6.— >
egy egész (1) > 6.— > 12.— >

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk, tekintettel arra, hogy a nyereményhuzások már május hó 22. és 23-án lesznek, azonnal, de legkésőbb

f. évi május hó 22-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körút 4/a.
2. Múzeum-körút 11.
3. Erzsébet-körút 54.

Van szerencsénk a tek. ügyvéd urak b. tudomására adni, hogy

árverési hirdetményt 5 koronáért

számítunk bármily terjedelemben.

Tisztelettel

A „Nyitrvölgyi Lap“ kiadóhivatala.

Dús választéku
női- és férfi ruha-
szövet kelméit,
vászon és fehéreneműek
nagy raktárát ajánlja nagyban és
kicsinyben

a **legjutányosabb** árak mellett

BERNFELD JÓZSEF

→ rőfös-, posztó- és gyapotkelme kereskedő ←
Nagy-Tapolcsány (főtér, saját ház.)

== A „Korona szálló“ tőszomszédságában. ==
Egy drb. 6 személyes fehér asztalterítő tiszta len,
csak 2 korona, fehér len zsebkendők, rumburgi
vászon **25% gyári áron alul.**

Ingyen nem, de legolcsóbb ár mellett dús választéku
maradék **posztószövetekben**, 50% az eredeti áron alul.

BERNFELD ADOLF

NAGY-TAPOLCSÁNY, Főtér.

Felhivom a n. é. közönség b. figyelmét a közeledő
ünnepek alkalmából ujjonnan felszerelt, dús választéku

Confectio-üzletemre,

hol a legalkamasabb s legizlésesebb

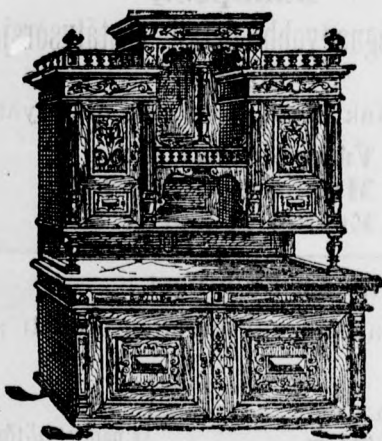
→ **ajándékok** ←

olcsó árak mellett vásárolhatók be.

Raktáron tartom a legujabb divatu **kalapokat, in-
geket, gallér- és kézelőket, nyakkendőket** valamint
női- és férfi **czipőket, fűzőket, bőröndöket, kosa-
rakat, nap- és esernyőket** továbbá fehérenemű és
ehhez tartozó kellekeket.

Az Első Nagytapolcsányi Butorraktár.

== **Hartenstein és Berliner.** ==

A n. é. vevő közönség szives figyelmét felhívjuk a Nagy-
Tapolcsányban (Főtér 20 sz. alatti Munk József-féle ház 1.
emeletén) lévő „Első Nagytapolcsányi Butorraktár“ törv.
bejegyzelt czég alatti

nagy butorraktárunkra.

Állandóan raktáron tartunk:

== Ebédlő-, háló-, szalon-, előszoba- és konyhaberendezéseket. ==

Vasbutorok, löszőr és afrikmatraczók, képek, tükrök valamint tömören hajlitott fabutorok
állandón kaphatók.

Arcképeknek a legujabb módszer szerinti nagyítását aquarell kivitelben is eluállaljuk.

A n. é. közönség szives támogatását érve, maradunk

kiváló tisztelettel

Hartenstein és Berliner